

energiavirasto

Energiapalveluihin liittyvät velvoitteet julkiselle sektorille

Timo Vihavainen

20.11.2025

Energiatehokkuuslain tulevat muutokset

- Uusi energiatehokkuusdirektiivi 2023/1791 (EED) aiheuttaa muutoksia julkisten elinten ja yritysten velvoitteisiin, jotka liittyvät esim. hankintoihin, energiakatselmuksiin ja energianhallintajärjestelmiin
- Direktiivin kansallinen toimeenpanotyö on käynnissä, eikä uusi lainsäädäntö ole vielä voimassa. Toimeenpanon kansallinen määräaika oli 11.10.2025.
 - Hallituksen esitys energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta on eduskunnan käsittelyssä: [HE 85/2025 vp](#)
 - Energiatehokkuuslain muutokset tulevat arviolta voimaan 2025 lopussa tai 2026 alussa
- Energiatehokkuuslakiin liittyvistä viranomaistehtävistä, kuten hankinnat, energiakatselmuksset ja energianhallintajärjestelmät, vastaa myös jatkossa Energiavirasto.

Julkisen sektorin velvoitteet: muutokset soveltamisalaan

- Energiatehokkuuslain hankintoja koskevat säännökset koskevat nykyisin ainoastaan valtion keskushallinnon viranomaisia
 - Hankintojen energiatehokkuutta koskevat lakisääteiset vaatimukset eivät siten ole koskeneet suurinta osaa hankintayksiköistä
- Energiatehokkuusdirektiivissä hankintojen energiatehokkuutta koskevat vaatimukset on laajennettu koskemaan kaikkia hankintayksiköitä
- Käytännössä sääntelyn kohteiden määrä kasvaa merkittävästi lakimuutoksen jälkeen
 - Kunnat, niiden toimielimet ja liikelaitokset ovat keskeinen ja suuri ryhmä toimijoita, joille ehdotettu sääntely on uutta

Julkisen sektorin velvoitteet: muutokset sisältöön

- Energiatehokkuuden huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa säädetään energiatehokkuuslaissa jo nykyisin
 - Energiatehokkuuslain mukaan on hankittava energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, jos se on mahdollista kustannustehokkuuden, taloudellisen toteutettavuuden, laajemman kestävyysden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kannalta
- Energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklassa on uusi lähestymistapa: energiatehokkuuden tulee ohjata hankintoja, paitsi jos tämä ei ole teknisesti toteutettavissa
 - Poikkeamismahdollisuudet kaventuvat voimassa olevaan lakiin nähden

Julkisen sektorin velvoitteet: muutokset sisältöön

- Energiatehokkuusdirektiivin 29 artiklassa on velvoite arvioida energiapalvelusopimusten käytettävyyttä julkisten elinten omistamien, nettoalaltaan yli 750 m² kokoisten muiden kuin asuinrakennusten peruskorjauksissa
- Velvoite on kokonaan uusi, eikä Suomessa ole voimassa olevaa energiapalvelusopimusten hyödyntämisen arviointia koskevaa lainsäädäntöä

Energiapalvelun määritelmä

- **HE 3 § 12 kohta**, energiapalvelulla tarkoitetaan energian ja energiatehokkaan teknologian tai toiminnan yhdistelmästä muodostuvaa **fysikaalista etua, hyötyä ja hyödykettä**, johon voi kuulua palvelun toimittamisen edellyttämää **käyttö-, huolto- ja valvontatoimia**, joka toimitetaan sopimuksen perusteella ja josta tavanomaisissa olosuhteissa on todettu seuraavan todennettavissa ja mitattavissa tai arvioitavissa oleva **energiatehokkuuden parantuminen tai primäärienergian säästö**;

Energiapalvelusopimuksen määritelmä

- **HE 3 § 33 kohta**, energiapalvelusopimuksella tarkoitetaan edunsaajan ja energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen tarjoajan välistä **sopimusjärjestelyä**, joka todennetaan ja jota seurataan sopimuksen koko keston ajan, ja jossa kyseiseen toimenpiteeseen **tehdyt työt, toimitetut tavarat tai tarjotut palvelut** korvataan suhteessa sopimuksessa sovittuun energiatehokkuuden parantumistasoon tai muuhun sovittuun energiatehokkuuskriteeriin, kuten rahalliseen säästöön;

Tulkintoja määritelmistä

- Energiapalvelusopimus = sopimusjärjestely, jossa tarjotaan ja toimitetaan vähintäänkin energiapalvelua, mutta mahdollisesti myös työtä ja tavaroita
- Palvelun toimittamisesta seuraa energiatehokkuuden parantuminen tai primäärienergian säästö
- Korvaus perustuu sopimuksessa sovittuun energiatehokkuuden parantumistasoon tai muuhun sovittuun energiatehokkuuskriteeriin, kuten rahalliseen säästöön
 - Olennaista on kytkös korvauksen ja energiatehokkuuden parantumisen välillä

29 a § Julkisten hankintojen energiatehokkuus

- Pykälässä säädetään hankintayksiköiden velvollisuudesta noudattaa energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia niiden hankkiessa tuotteita ja palveluja ja niiden tehdessä käyttöoikeussopimuksia, joiden arvo vastaa vähintään näille hankinnoille säädettyjä EU-kynnysarvoja
- Energiatehokkaiden tuotteiden edellytykset määritellään lain 29 b §:ssä ja palvelujen edellytykset 29 c §:ssä
- Hankintayksikön ei tarvitse noudattaa hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen tekemistä koskevia velvoitteita, jos se ei ole teknisesti toteutettavissa
 - Hankintayksiköiden tulisi arvioida tekniseen toteutettavuuteen liittyvän poikkeuksen soveltamisen edellytyksiä ennen hankintamenettelyn käynnistämistä hankinnan suunnitteluvaiheessa

29 a § Julkisten hankintojen energiatehokkuus

- Suunniteltaessa julkisen elimen rakennusurakan, julkisen elimen omistamaan rakennukseen liittyvän palveluhankinnan tai muun palveluhankinnan toteuttamista hankintayksikön on arvioitava mahdollisuus hyödyntää energiapalvelusopimuksia
- Käytännössä tämä tarkoittaa, että suunniteltaessa hankinnan toteuttamista arvioidaan, pystyttäisiinkö hankinta toteuttamaan energiapalveluna eli niin sanotulla ESCO-sopimuksella

29 d § Poikkeussäännökset

- 29 a §:ssä säädettyä sovelletaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) mukaisesti hankintasopimukseen vain siltä osin kuin se ei aiheuta ristiriitaa puolustushallinnon tai Rajavartiolaitoksen toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa
- 29 a §:ssä säädettyä ei myöskään sovelleta, jos soveltaminen vaarantaisi yleisen turvallisuuden tai estäisi reagoimisen kansanterveyttä koskeviin hätätiloihin

Yhteenveto

- Julkisen sektorin velvoitteet muuttuvat niin soveltamisalan kuin sisällönkin puolesta
- Energiapalvelusopimusten hyödyntämisen arviointi julkisissa hankinnoissa on julkisille elimille kokonaan uusi velvoite energiatehokkuuslaissa
- Laintulkinta muodostuu vasta lain tultua voimaan lopullisessa muodossaan ja muokkautuu mahdollisesti tämän jälkeenkin käytännön kautta

energiavirasto

Kiitos!

Timo Vihavainen, yli-insinööri, Energiatehokkuus
etunimi.sukunimi@energiavirasto.fi